

Priloženi odlomek je verjetno najboljši prikaz Izidorjevega značaja v romanu. Ker se Visoška kronika kot razvojni roman ukevarja prav z Izidorjem, je odlomek pomemben za razumevanje Izidorjevega značaja in romana v celoti.

Interpretatorji so v obravnavanju romana že na samem začetku, v razpravi o glavni ideji, prišli do deljenih mnenj. Prišlo je do razhajanj, ali je bil Tavčarjev namen kritika tedanje družbe in s tem načina mišljenja, ali pa je roman kagatelj njegovega nagibanja k religiji. To je pomembno, ker se Tavčarjeva glavna ideja odraža v predstavitvi in značaju oseb v romanu. Kot glavna oseba je seveda izpostavljen Izidor, tako lahko iz opisa njegove osebnosti in vrednotenja njegovih dejanj razberemo Tavčarjevo mišljenje in s tem idejo romana.

V odlomku pride Izidorjev značaj še posebej do izraza, saj gre za odnos do neke avtoritete, v tem primeru je to še v verskem smislu. Izidor je v romanu predstavnik katoliškega mišljenja, visoke religioznosti tistega časa. Je zelo pobožen, kar se kaže v njegovih spremljevalnih mislih pripovedovalca ter v načinu govorjenja. Njegova glavna značajska lastnost je pasivnost, kar se povezuje s pohlevnostjo, pokoravanjem avtoritetam. Tež lastnosti smo priča v teku celega romana, najboljšo mesto pa je v času Agatine sodbe, lejer pride do izraza Jurjeva nasprotna odločenost, aktivnost. Izidor je predstavnik tipičnega vernika, ki se pokori vsaki avtoriteti, takšnega, kakršnega potrebuje Cerkev.

Škof ima v romanu zanimivo vlogo. Ni predstavljen kot neka avtoriteta, značilna za verske voditelje. Pri njem, namesto da bi zasledili tiransko, brezobzirno osebnost, zasledimo razum. Lahko bi rekli, da je ob vsej katoliški populaciji v romanu, škof edina razumna oseba.

Pri komentarju prvega odlomka iz interpretativnega eseja puščamo ob strani jezikovne nerodnosti in pravopisne napake ter se posvetimo predvsem vsebini.

Odlomek je približno polovica eseja. Kandidat naj bi sledil prvima dvema navodiloma: Kako se zaradi nesoglasja spreminja škofovo razpoloženje? Na podlagi dialoga v odlomku označite Izidorja in ovrednotite njegov značaj. Po Navodilih za ocenjevanje se prva postavka vrednoti do 8 točk, v drugi se oznaka Izidorja točkuje do 6 točk, ovrednotenje njegovega značaja do 4 točke. Ali dijak sledi smernicam? Le deloma, zato dobi le nekaj od možnih točk.

Gre za tipičen primer interpretativnega eseja, ko kandidat nekaj ve o romanu iz obravnave v razredu ali iz raznih metabesedil, izmika pa se konkretnim problem-skim vprašanjem. Ocenjevalec lahko točkuje samo tisto vsebino, ki sledi smernicam za pisanje eseja.

Primernemu uvodu sledi predstavitev mnenj raznih »interpretatorjev«. Ta odstavek ni v nobeni povezavi s smernicami, pisec ga tudi ne zna vključiti v interpretacijo odlomka, zato gre za zastranitev. V tretjem odstavku dijak deloma pojasni, kako se v odlomku razkriva Izidorjev značaj, deloma ga označi na podlagi poznavanja celotnega romana; to je naučeno znanje. Točkovan bi bil s 4 točkami. V zadnji povedi ovrednoti Izidorjev značaj: »Izidor je predstavnik tipičnega vernika, ki se pokori vsaki avtoriteti, takšnega, kakršnega potrebuje Cerkev.« Tako premalo utemeljeno vrednostno stališče bi bilo točkovano največ z 2 točkama, ker se pri tem upošteva predvsem kakovost ubeseditve.

V zadnjem odstavku iz odlomka ovrednoti škofovo obnašanje. Čeprav gre za veljavno sodbo, ta ni v kontekstu smernic za pisanje eseja, zato je tudi to zastranitev. Namesto da bi sledil razlagi odlomka po smernicah, poskuša kandidat podati čim več naučenega znanja.

Tako od 18 možnih točk dobi za ti dve postavki le 6 točk, pri oceni jezika jih nekaj izgubi zaradi jezikovno-slogovnih napak in nekoherentnosti besedila.